

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik
Postbus 2235
6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	<i>robmac@planet.nl</i>
Ger Beckers	Secretaris	043-367 08 57	<i>pghbeckers@telfort.nl</i>
Rik Bastiaens	Bestuurslid	00-3212-210 639	<i>rik.bastiaens@pandora.be</i>
Peter Jennekens	Bestuurslid	043-364 84 89	<i>p.e.jennekens@home.nl</i>

SOK-adres secretariaat:

Moesdaal 75, 6228 HX Maastricht. Telefoon: 043 367 08 57. E-mail: pghbeckers@telfort.nl

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". www.subbrit.org.uk

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter	043 - 361 87 93	<i>j.orbons@xs4all.nl</i>
Wilfred Schoenmakers	Secretaris	043 - 344 07 41	<i>w.schoenmakers@nutsonline.nl</i>
Desirée Schoenmakers	Penningmeester	043 - 321 65 06	<i>d.schoenmakers@wanadoo.nl</i>
Richard Ramakers	Bestuurslid	043 - 407 19 64	

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht. Telefoon: 06-557 78 846

Redactie SOK-Medelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059

E-mail: tbreuls@skynet.be

Redactie SOK-Info: Voorlopig Adres!

Rob Heckers, Mariabastion 22, 6217 NC Maastricht, Telefoon: 043 - 343 81 71

E-mail: robmac@planet.nl

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.

De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: De hopsnuituil ((*Hypena rostralis*) gefotografeerd in fort Eben Emael (foto: Ton Breuls)

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Aspirantleden die tot volwaardige leden benoemd zijn

R. Faun

S. Feijen

T. Giessen

S. Graatsma

B. de Hondt

C. Landeweert

W. Meijer

P. Meijers

H. Ogg

R. Peels

J. van Schaik

F. Swaalep

Adreswijziging

Phillipe Meijers

Aramislaan 80

6213 BV Maastricht

Correctie

Het zetduiveltje heeft ons in de vorige SOK-info parten gespeeld.

Het juiste e-mail adres van Ruud Coolen moet zijn: ruud.coolen@orange.nl

Programma ledenavond

Buiten de gebruikelijke bestuurlijke mededelingen van het SOK- en van Schaik-bestuur zal de ledenavond bestaan uit de volgende onderdelen:

Joern Kling houdt een presentatie over Duitse groeven in de oost Eifel die sinds de 16e eeuw ontgonnen zijn. Deze presentatie zal in de Duitse taal gehouden worden.

Rudi Dortangs doet verslag van zijn lopend onderzoek naar steenzaagmachines voor het winnen van bouwstenen in de ondergrondse kalksteengroeven in de omgeving van Maastricht.

Verslag ledenavond

Zoals gebruikelijk was het zaaltje in het Natuurhistorisch Museum weer goed gevuld met geïnteresseerden. Na enkele korte mededelingen van de voorzitter, waarin hij onder andere stilstond bij het terugtreden van de SOK-Info redacteur Gijs Vreeswijk en de locatie bekend maakte, waar het dertigjarige bestaansfeest van de SOK gevierd zou worden, was het tijd voor het programma van de avond.

Het programma, dat was aangekondigd in de SOK-Info, moest helaas een wijziging ondergaan. Door persoonlijke omstandigheden was Henk Blaauw verhinderd en moest zijn presentatie over een groeve in Aubigny in Frankrijk verschoven worden naar een volgende ledenavond. Gelukkig was tijdig een vervanging geregeld. Na een paar korte mededelingen van Joep Orbons, voorzitter van de Van Schaikstichting, was het de beurt aan Wilfred Schoenmakers.

Wilfred verklapte misschien wel het best bewaarde geheim van de Zonneberg. Er blijkt namelijk, dat in de Zonneberg nog een listig gecamoufleerde onderduikerschuilplaats aanwezig is! Deze is zó goed gecamoufleerd, dat ze tot op heden maar bij weinig berglopers bekend was. Ze bevindt zich op een plaats, waar menig lezer van deze SOK-Info al ontelbare keren is langsgelopen, zonder dat het hun opviel. Wilfred vertelde van zijn ontdekking en naspeuringen hierover. Zijn onderzoek is nog niet afgerond en krijgt ongetwijfeld een vervolg.

Joep Orbons bezocht tijdens een studieweekend van onze zustervereniging Subterranea Britannica het Lake-district in Engeland en kwam terug met een hoop beeldmateriaal over de mijnen in dat gebied. Er waren enkele zeer interessante zaken bij, zoals een mijn die in zo'n

slechte staat was, dat men ze heeft afgegraven. Daarna werden de mijngangen in glasvezel nagebouwd, waarna er weer een berg aarde over heen uitgespreid werd. De nieuwe bezoekersmijn is nauwelijks van de oorspronkelijke te onderscheiden. Echt waar!

Zoals u al kon lezen was Henk Blaauw door persoonlijke omstandigheden niet in staat zijn aangekondigde presentatie te houden. In plaats daarvan liet Ton Breuls dia's zien van de Kuil onder de Lindestraat in Zichen. Ton was beretrots dat hij nog op de ouderwetse manier werkte, dat wil zeggen met diaprojector en dia's in plaats van de moderne PowerPoint presentaties. Hij wees ons er diverse malen op dat dia's veel mooier zijn. Ieder zijn smaak, maar er is natuurlijk iets voor te zeggen. De Kuil onder de Lindestraat is de ondergrondse locatie, waar het SOK-feest gevierd zal worden. Ton had nog beelden van de oorspronkelijke situatie van jaren geleden. Dat wil zeggen: voor dat de kuil tot feestruimte werd omgetoverd en de rest van de kuil werd "verfraaid" met houtskooltekeningen. Elders in dit blad kunt u meer lezen over het 30-jarige SOK-feest.

Na deze presentatie was het hoog tijd voor het informele gedeelte, namelijk het samenzijn in het o zo gezellige museumcafé.

De redactie

Viering 30 jaar SOK

Afgelopen vrijdag, 7 december, werd gevierd dat de SOK 30 jaar bestond. Aangezien men dit niet zomaar voorbij wilde laten gaan en men bij de SOK wel houdt van een feestje, had men de Kuil onder de Lindestraat in Zichen Zussen Bolder afgehuurd.

In deze groeve bevindt zich een gezellig "staminee", waar het zeer goed toeven is. Een compliment voor de locatie. De organisatie had het perfect voor elkaar. Er was gezorgd voor voldoende gerstenat en een grote diversiteit aan "Limburgse snacks". Het is tevens een van de locaties, waar men kan genieten van het Grottenbier en van deze gelegenheid werd dan ook dankbaar gebruik gemaakt. Een leuke bijkomstigheid was de mogelijkheid om de rest van de groeve te bezoeken. De groeve is door verschillende kunstenaars verfraaid met tekeningen in houtskool en kleur, om de bezoekers iets meer te bieden dan "alleen" mergel. Voor mij persoonlijk had het wel wat minder mogen zijn.

Bij aankomst in de groeve, via een wel zeer moderne graet, wordt je verwelkomt door een groot aantal grottenkazen, die daar achter slot en grendel liggen te rijpen. In principe wel bijzonder, zij het dat de geur van deze kazen nou niet echt een "hartelijk" welkom is. De groeve is een zogenaamde kuil. Dat is een mergelgroeve, meestal gelegen onder de dorpskern, die alleen bereikbaar is via een graet (een uitgehouwen trap) vanuit de kelders van de bovengelegen woningen. De te ontginnen mergel werd dus bereikt via een verticale toegang. Er is hier dus geen sprake van een dalwand (zoals bijvoorbeeld bij de Sint Pietersberg), van waaruit men de mergel via horizontale gangen bereikt.

De Kuil onder de Lindestraat ligt op ongeveer 10 meter diepte onder het maaiveld. Het is een middelgrote groeve en (zoals mij verteld is) met een lengte van rond 1 km. In de kuil worden regelmatig rondleidingen gegeven en ze is dus "rolator-safe", d.w.z. de paden zijn vlak en er ligt geen rommel. De gemiddelde hoogte van de gangen is zo'n 2.20 meter en de

groeve is over de gehele lengte voorzien van verlichting, welke gelukkig op die avond niet brandde. Natuurlijk hadden mijn vrouw en ik de verkeerde richting gekozen, zodat wij iedereen (tot hun groot enthousiasme) met onze "minimag" in de ogen schenen! Tja, dat krijg je ervan als je partner ook wordt uitgenodigd, dan vergeet je direct op de weg te letten. De kunstwerken in de groeve ontroerden me af en toe tot tranens toe, maar er waren toch ook enkele "betere" tekeningen en dan bedoel ik de houtskooltekeningen van enkele gebouwen uit de omgeving. Wellicht hebben deze in een paar honderd jaar ook hun waarde! Naast deze "kunst" is het toch een bijzonder mooie groeve met enkele oude opschriften.

Het oudste opschrift is dat van "Matthi Botthi 1611", wat aangeeft dat men lokaal al ruim 400 jaar naar mergel graaft.

Verder heeft men nog uitgebeeld hoe een champignonbed er vroeger uitzag (had ik tot nu toe alleen op foto's gezien!) en was er een kleine tentoonstelling van nagemaakte blokbrekermaterialen. Toen wij om 22:30 uur weer richting huis keerden, waren de ramen van het grottencafé beslagen door de walm van het bier of "kracht" van de sterke verhalen. Veel - en volgens mij alle - SOK-leden, die ik sprak, zouden zeer graag een groeve zoals deze onder hun huis willen hebben!

Voor ons was dit een zeer geslaagde avond en het is dan ook jammer dat een decennium 10 jaar duurt en we wellicht voor een volgend bezoek op het 40-jarig jubileum moeten wachten.

Frank Daelmans

Bedankt

Het SOK bestuur wil iedereen die op welke manier dan ook heeft geholpen om het 30-jarige SOK feest een onvergetelijke gebeurtenis te laten zijn. Een speciaal woord van dank gaat uit naar de ir. D.C. van Schaik stichting, die de kosten van de hapjes op zich genomen had.

Het bestuur.

Gang Maastricht - Valkenburg vice versa

Als gids in de Sint Pietersberg heb ik de vraag zo nu en dan gehad: "waar is de gang naar Valkenburg?" De toerist in kwestie was dan al eerder in Valkenburg in een groeve met een rondleiding geweest (welke groeve is mij niet bekend) en had de gids horen vertellen over de uitgestrektheid van de onderaardse mergelgroeven. Er liep zelfs een gang helemaal naar Maastricht! Je hoort het niet zo vaak, maar zo nu en dan duikt deze mythe weer op. Deze is overigens van hetzelfde kaliber als de gang die van de Sint Pietersberg naar Luik zou lopen. Tijdens de meest recente SOK-ledenavond werden op een gegeven moment over en weer grapjes gemaakt tussen SOK-leden uit het Valkeberreg en Mestreech. Tijdens dit luchtige intermezzo hoorde ik plotseling iemand deze beruchte gang vermelden. Ik weet niet meer wie of wat er precies geroepen werd en het was duidelijk een grap, maar toch.

Lange tijd geleden heb ik een poging gedaan om op basis van enkele zeer simpele feiten en stellingen aan te tonen dat een dergelijke gang pure onzin is. 'Quatsch' in goed Limburgs. Toeristen horen graag concrete cijfers, dus hier kunnen ze mee uit de voeten. Naar aanleiding

van de SOK-ledenavond van november herinnerde ik mij weer dat ik ooit deze 'berekening' gemaakt, die aangeeft dat een dergelijke gang onrealiseerbaar was. Toen niet, dus in de tijd dat er nog veel mergelontginning was, maar ook heden ten dage zou het nog een uitdaging van formaat zijn.

Om de berekening te kunnen maken ben ik uitgegaan van enkele stellingen. Dit zijn ronde getallen om de berekening simpel te houden. Deze cijfers berusten ook niet noodzakelijkerwijs op feiten. Ik heb een keuze moeten maken om iets te kunnen berekenen. De breedte van de gang bijvoorbeeld. Zou die drie meter breed gemaakt zijn of was één meter voldoende?

Maar goed, daar gaan we:

*gesteld: de afstand Valkenburg - Maastricht 10 kilometer, in een rechte lijn, op hele kilometers naar beneden afgerond.

*gesteld: men maakte 1 meter gang per dag. Dat lijkt mij wel redelijk.

*gesteld: de gang was 3 meter breed en 2 meter hoog.

*gesteld: men werkte 6 werkdagen per week = 313 dagen per jaar.

Nu kunnen we rekenen:

De lengte van de gang is 10.000 meter, gedeeld door 313 meter per jaar.

Men zou maar liefst 32 jaar moeten ploeteren! Wanneer men in twee richtingen gewerkt zou hebben zou de tijd gehalveerd kunnen worden tot 16 jaar.

Deze werkzaamheden zouden maar liefst $10.000 \times 2 \times 3 = 60.000$ kubieke meter afval opleveren. Afval omdat er zou geen bouwsteen gewonnen kunnen worden aangezien men uitsluitend in voor dit doel ongeschikte lagen werkte. Het leverde dus geen cent op, het kostte alleen maar geld!

Maar was dit werk wel überhaupt wel mogelijk? Ik denk van niet, denk maar even mee: *gesteld: het niveau gangen in de Sint Pietersberg ligt op ongeveer 70+ NAP

*gesteld: de Maas stroomt op circa 46+ NAP. Om onder de Maas door te gaan, moest de gang op minder dan 36+ NAP diepte gegraven zijn.

*gesteld: het grondwaterpeil ligt op ongeveer 46+ NAP

Wanneer men vanuit de gangen van de Sint-Pietersberg, laten we zeggen vanuit het Noordelijk stelsel, zou graven, dan zou men te maken hebben met een verval van ongeveer 35 meter, om onder de Maas door te kunnen. Dat is een verval van 35 meter op een afstand van minder dan 500 meter. Dat zou een behoorlijk steile gang worden.

In de omgeving van Caestert zou het verval van 35 meter op ongeveer honderd meter bedragen, en dat is wel erg steil maar niet onmogelijk. Met paard en kar zou men het afval kunnen afvoeren.

Het verval tussen de Maas en Valkenburg is ongeveer 35 meter op een afstand van ongeveer 9 kilometer, dus dat zou heel goed kunnen.

Het grote probleem is het grondwater. Over een afstand van ongeveer 9 kilometer zou de gang in grondwaterhoudende lagen uitgehakt zijn. Zelfs heden ten dage is dit een nauwelijks te realiserbare opgave. In het pre-industriële tijdperk domweg onmogelijk.

Rest nog de grote vraag: waarom? Waarom zou men in hemelsnaam een gang aanleggen tussen Valkenburg en Maastricht?

Beste lezer, u vraagt zich nu af, eventueel met een licht glimlach om de mondhoeken, waar dit stukje goed voor is? Serieus is dit natuurlijk niet bedoeld, maar met een knipoog. Ten eerste is dit stukje gewoon aardig omdat het een leuke berekening is die ik met u wilde delen. Ten tweede is dit bedoeld voor eenieder die liever zonder kritisch te zijn allerlei verhalen napraat en zo allerlei mythen in stand houdt. Deze mensen hoeven nu niet meer zelf na te denken; het staat nu immers op papier. Wie dat zijn? Geen idee, wie de schoen past trekke hem aan. Ik weet wel dat tegenwoordig het niveau van rondleidingen zowel in Maastricht als in Valkenburg van een betere kwaliteit zijn dan in de jaren tachtig, toen ik deze berekening maakte.

John Caris

Uit de oude doos

Deze zeldzame afbeelding is er een van "ergens" op de Sint Pietersberg. De prentbriefkaart draagt het bijschrift "Hoofdingang St. Pietersberg". Voor mij is het één van de meest raadselachtige afbeeldingen in mijn collectie prentbriefkaarten. We zien een hoge rechte gang met pilaren, die alle even groot lijken, in een regelmatig ontgonnen gebied. De enigszins schuin staande pilaren doen me denken aan het gangenstelsel Slavante. Op het eerste gezicht lijkt het erop, dat de afbeelding ergens in de ondergrond is gemaakt. Het gras en struiken aan de rechterzijde en op de voorgrond doen echter vermoeden, dat deze afbeelding buiten is gemaakt. Het lijkt er zelfs op dat de rechterwand tot achter de fotograaf doorloopt, want de grasheuvel ligt in een korte zijgang.

MAASTRICHT.

Hoofdingang

St. Pietersberg.

Het plafond komt erg ruw over. De ruwheid van het plafond zou door weersinvloeden veroorzaakt kunnen zijn, maar het kan ook zijn afgestoten. Het is schijnbaar geen intensief gebruikte ingang. Er zijn op de afbeelding geen sporen van intensief gebruik of karrensporen in de "ingang" te bespeuren. De vloer is glad, waarop vaag wat mergelbrokken te zien zijn. Op het eerste gezicht zou men kunnen denken, dat het hier om een aangesneden gang in de ENCI-groeve gaat, maar dat is onmogelijk. De prentbriefkaart is een zéér oud exemplaar, ze is zeker ouder dan 1904. In dat jaar werd namelijk bij alle postkaarten op de achterzijde een belangrijke en herkenbare wijziging in de vormgeving ingevoerd.

Waarschijnlijk stamt de postkaart van rond de vorige eeuwwisseling. De foto zelf kan mogelijk nóg ouder zijn. Er werden (en worden) niet altijd de meest recente opnamen op prentbriefkaarten gebruikt. Toen niet en nu niet.

Rest de vraag waar de opname gemaakt is. Ik hou het er voorlopig op, dat het één van de verdwenen ingangen van Slavante is. Wie het weet mag het zeggen.

Mocht u zelf een afbeelding hebben, die u intrigeert en waar u vragen bij heeft, dan kan deze natuurlijk in deze rubriek opgenomen worden. Een gewoonweg mooie afbeelding tonen mag natuurlijk ook.

Rob Heckers

Redactie wisseling

Helaas heeft onze hoofdredacteur Gijs Vreeswijk, door het aanvaarden van een nieuwe baan in het noorden van het land, zijn functie als hoofdredacteur moeten neerleggen. Gijs wacht een nieuwe uitdaging, waardoor hij voorlopig geen tijd meer kan vrijmaken voor zijn redactionele taken. De overige redactieleden en het SOK-bestuur hebben daar uiteraard alle begrip voor, maar vinden het desalniettemin jammer, dat Gijs zijn belangrijke rol binnen de SOK alweer zo snel alweer moest opgeven.

De redactie wordt momenteel bemand door Erik Lamkin en Rob Heckers, met tijdelijke ondersteuning van Ton Breuls. Hierdoor is de continuïteit van "uw geliefde" SOK-Info voorlopig gewaarborgd. Uiteraard is dit een situatie, die verre van ideaal is en wij zoeken dan ook versterking van het SOK-Info redactieteam.

Mocht u interesse hebben om ons team te versterken, dan horen wij dit graag. U kunt voor meer informatie bij Rob Heckers terecht. Telefoon: 043 343 81 71 of via e-mail: robmac@planet.nl

Oproep "Kaarshouder, 16^e eeuws"

In de vorige SOK-Info deed ik een oproep voor hulp bij het vinden van een laboratorium, dat eventueel een analyse kon maken van de inhoud van een in de Caestertgroeve gevonden kaarshouder.

Ik heb diverse interessante reacties en suggesties mogen ontvangen, die nog uitgewerkt of bestudeerd worden. Over de bijzondere medewerking en inspanningen van twee Sokcollega's zou ik u graag apart willen vertellen.

Als eerste “meldde” zich Jaap Brandsma uit Best. Hij werkt als systeembeheerder in het Catharina-ziekenhuis in Eindhoven. Er zijn in dat ziekenhuis twee laboratoria: een lab dat bloed, urine en ontlasting onderzoekt op vreemde stoffen en ziektes en een lab dat bij de apotheek hoort en chemische samenstellingen van medicijnen maakt en/of onderzoekt. Er was grote interesse voor de vraag, maar helaas ontbreekt het aan middelen (faciliteiten) en kennis om een onbekende stof te analyseren. Jaap benaderde ook nog TNO, maar daar zou een analyse negenhonderd euro kosten. Een beetje veel voor de modale beurs, maar Jaap kreeg van TNO een tweede bericht, dat ze de analyse toch niet konden uitvoeren. In zijn enthousiasme wilde Jaap ook naar de Keuringdienst van Waren stappen, want die analyseren ook van alles.

Dat plan werd doorkruist, toen Alan Claessens (tegenwoordig) uit Zichen zijn neus om de hoek stak. Hij werkt bij de papierfabriek Sappi Maastricht. Daar hebben ze uiteraard ook een laboratorium, maar dat is meer gespecialiseerd in het productieproces zelf. Men verwees hem naar een heel speciaal laboratorium op het terrein van Sappi, dat onderzoek verricht voor alle Europese papierfabrieken van Sappi. Het Research & Development laboratorium. Ze hebben de inhoud van “kaarshouder” microscopisch onderzocht en kwamen tot de conclusie dat het zeker geen papiervezel was. Door gebrek aan vergelijkingsmateriaal is het niet met zekerheid vast te stellen, maar gedacht wordt een katoenvazel of iets dergelijks. De vezel is doordrenkt met een vetachtig organisch materiaal (dierenvet of plantaardig vet?).

En dat allemaal na een oproep in SOK-Info!

We gaan lustig verder met onze speurtocht en houden u op de hoogte van de mogelijke vorderingen.

Ton Breuls

Oproep.

Middels deze weg zou ik alle experts willen vragen om hun licht te doen laten schijnen over het volgende fenomeen: **Geheimschrift.**

Vele van jullie kennen al de arabesken bij Sint Sebastiaan en het geheimschrift in de buurt van Ahasverus, dat reeds eerder door John Caris is ontrafeld.

Ook in de Apostelgroeve staan zo'n vreemde tekens, die inmiddels wel zijn vertaald in leesbaar Nederlands. De geschiedenis erachter is nog onderwerp van een onderzoek, maar hierover later meer.

Wij denken, dat er meerdere gecodeerde opschriften in de groeven aanwezig moeten zijn, al of niet omringd met geheimzinnigheid. We zouden deze graag in kaart willen brengen en eventueel ontsluiten, zodat wij weer een beetje dieper in de “verwongen” gedachten van de maker(s) kunnen doordringen en zo het geschiedkundig plaatje wat completer kunnen maken. Daarom de vraag: wie weet of en waar dergelijke opschriften nog meer te vinden zijn?

Sidderend van ongeduld wachten wij op antwoord.

René Peels & Huub Ritzen.

Zomaar een weetje

Op een vergadering van Nederlandse entomologen in Hotel Derlon te Maastricht (15 juni 1907) hield frater H. Schmitz s.j. een lezing over de ongeveer twintig insectensoorten, die hij in een jaar tijd verzameld had in de mergelgrotten. Hij beschreef de insecten, die specifiek in de mergelgroeven voorkwamen en elders in Nederland niet te vinden waren. Hij maakte ook melding van een witte boomachtig vertakte schimmel op een vlieg, die voor het eerst door dr. Rehm in München als Stilbum (of Stilbella) kirvillei gedetermineerd werd. De "paddenstoel" werd het eerst ontdekt in een grot in Frankrijk. De tweede vindplaats was nu Maastricht. Hij werd beschreven als de grootste vijand van de grottenvlieg (Blepharoptera serrata). Deze binnen de groeven levende vliegjes werden volgens Schmitz massaal geïnfecteerd en gedood met de ontelbaar uiterst kleine sporen van de schimmel, die ook andere vliegsoorten aansteekt. (uit "Kroniek

van den Cannerberg" door pater Schulincx s.j., 1948).

Op de afbeelding, in 1982 genomen in de Bemelerberg te Bemelen (foto Ton Breuls), is een grottenvlieg met de Stilbella kervillei te zien.

Ton Breuls

Een nieuw leven

De stelling "echte berglopers krijgen dochters" is wederom bewezen.

SOK-lid Arthur van der Stroom is sinds 28 november de trotse vader van een kerngezonde dochter, die luistert naar de naam Michelle.

De redactie.

Schenkeningen aan het SOK-documentatie centrum

Ontvangen van Jaap Brandsma het kwartaalblad: "Limburgs Schutterstijdschrift", nr. 76, sept. 2007, met hierin op blz. 6 en 7 een artikel "Roettekening Sint Joris betreft schuttersheilige", door J. Oomen en L. Wolters.

Peter Jennekens

Meet the underground press

“En nu doen wat God verboden heeft” (*Dagblad de Limburger van 22 oktober 2007*): dit is geen oproep tot actie aan min of meer losgeslagen berglopers, maar de verzuchting van de wielrenner **Michael Boogerd**, die afscheid nam van zijn carrière en zijn portret vereeuwigd zag in de **GEMEENTEGROT**.

“Metingen” (*De Weekkrant van week 43, 2007*), **“Metingen in mergelgroeven Riemst gebruikt bij wegenwerken”** (*Het Belang van Limburg van 19 oktober*), **“Gemeente laat mergelgroeve onder Kerkstraat opmeten”** (*Het Laatste Nieuws van 20 oktober 2007*), **“Metingen in mergelgroeven gebruikt bij wegwerkzaamheden”** (*DSD van 20 oktober 2007*), **“Mergelgroeven opvullen om Kerkstraat te vernieuwen”** (*HBvL van 22 oktober 2007*), **“Over de grens”** (*DdL van 26 oktober 2007*) en **“Pietjesberg in kaart gebracht”** (*Passe-Partout van 21 november 2007*): als er zo breed en uitvoerig in de media aandacht wordt besteed aan de mergelgroeven, dan is het meestal negatief. Maar de werkgroep **GRONOMA** van de **Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven (SOK)** heeft zo maar deze negatieve spiraal omgetoverd in een positieve. De gemeente heeft de assen van de **PITJESBERG** in Zichen opgemeten en aan de hand daarvan brengt de **GRONOMA in nauwe samenwerking met de gemeente Riemst** de groeve in kaart. Aan de hand van die metingen wordt bekeken of delen van de mergelgroeve, die onder de Kerkstraat liggen, opgevuld moeten worden. *“We zijn zeker een jaar zoet met het opmeten van de grot”* stellen **Henk RAMAKERS** en **Walter THISENS**. Een mooie foto van hun siert een van de artikelen.

“Blokbreker had zijn eigen ingang” (*Limburgs Dagblad van 27 oktober 2007*): **Lenie Stevens** (87) vertelt onder andere over haar vader **Louis**, die gids was in de **GEMEENTEGROT**. In de winter verdiende hij een centje bij als blokbreker. *“Hij gebruikte meestal een andere ingang om in de grot te komen. Vroeger was daar een smalle spleet. Dat was dichterbij onze woning dan de officiële ingang.”* Een artikel vol anekdotes en wetenswaardigheden van vroeger.

“Griezelen” (*DdL van 1 november 2007*): voor de kinderen en heel stiekem menig volwassene was het in de grotten van de **St. PIETERSBERG** griezelen geblazen. *Witte Wieven*, heksen en ander gespuis spookten er vrij rond en maakten de onderaardse gangen onveilig tijdens een speciale halloweentocht.

“Geheime’ werkplaats” (*LD van 3 november 2007*): tijdens hun speurtocht naar geschikte ondergrondse locaties voor fabrieken kwamen de Duitsers op het einde van WO II ook bij de **ROOTHERGROEVE**. De plannen waren om er een reparatiewerkplaats in te richten voor motoren van Junker-88 bommenwerpers. Maar zoals bekend gooiden de geallieerden roet in het eten. Twee betonnen pilaren en een simpel bakstenen gebouwtje in de buurt van de groeve zijn de zichtbare relictten, die nog resten.

“Entree grotten duurder voor openluchttheater” (*DdL editie Heuvelland van 5 november 2007*): om het bedreigde openluchttheater te redden, moet er meer geld op tafel

komen. Omdat te bereiken is in de gemeenteraad van Valkenburg het voorstel gedaan om de entreprijs van de **GEMEENTEGROT** met vijftig cent te verhogen. Dat levert jaarlijks 25.000 euro extra op.

“Ziet u ze vliegen?” (*Savoir Vivre aux Châteaux jrg 11, najaar 2007*): **Hans WEINREICH** verricht samen met **Joep ORBONS** een “verstoringonderzoek” van vlermuizen, waarbij onder andere gemeten wordt hoeverre de menselijke activiteit al dan niet storend werkt op de populatie overwinterende vlermuizen. In het artikel met vele prachtige kleurenfoto’s doen ze tijdens een wandeling door de **APOSTELGROEVE** verslag van het onderzoek. Maar ook de geschiedenis van de groeve en de werking van de **SOK** en de **van SCHAIK stichting** komen uitgebreid aan bod.

“Museum nog een dag open” (*Zondagsnieuws van 4 november 2007*): het **Sint Pietersberg** museum organiseerde in haar laatste openingsweekend ook de openstelling van de **Grotwoning van Greetje BLANCKERS**. Maar liefst zo’n 1200 bezoekers bezochten de locatie.

“Sunlight zeep óók voor schone tanden” (*Niveau, winter 2007*): een artikel over Greetje Blanckers met werkelijk schitterende foto’s van de grotwoning. Met een zéér sexy fotomodel **Miets MORREAU** als stand-in voor Greetje. Of Miets zo in haar rol opging, dat ze ook haar tanden poetste met Sunlight, valt echter te betwijfelen.

“Namaakgrot van Riemst niet te koop” (*HBvL van 9 november 2007*): een **namaakgrot**, die ooit op een manifestatie van de krant dienst deed als trekpleister voor de gemeente Riemst, staat nu in de entreehal van een gebouw van de gemeente en moet plaats maken voor een balie voor toerisme. De reden waarom de verkoop (volgens het artikel) niet zou door gaan, is dat de pastoor **Willem VRINDTS** in de Franse tijd zich in de **Kuil onder de LINDESTRAAT** schuilhield, omdat hij weigerde de eed tegenover de Franse overheersers af te leggen. Maar het verband tussen de pastoor en de namaakgrot ontgaat de redactie van deze rubriek.

“Curieuze collectie onder de grond” (*Volkskrant van 10 november 2007*): de journalist ziet tot zijn verwondering “in zo’n katholieke omgeving” als de **JEZUIETENBERG** Boeddha, Jezus en Shiva gebroederlijk bijeen. Hij laat zich rondleiden door **Peter HOUBEN** en blijft zich verbazen over de vele anekdotes die zijn gids weet te vertellen. Zoals het probleem van de jonge stelletjes, die zich in de donkere gangen amuseerden en waarvoor de berg verboden werd verklaard. En dat de jezuïeten elkaar nu nog vertellen over ordegenoot Krekelberg, die eigenhandig de Krekelgang groef. “In zijn blote kont”. Die Peter toch....

“Groeven in andere handen” (*L.D. van 19 november 2007*): nu is het ministerie van Economische Zaken (Staatstoezicht op de Mijnen) nog verantwoordelijk, maar binnenkort krijgt de provincie Limburg de zeggenschap over de groeven. Als je de krant mag geloven worden alle vergunningen voor activiteiten afgeschaft en is het in de toekomst voldoende als je een activiteit meldt bij de provincie. De verantwoordelijk ligt in eerste instantie bij de eigenaar of beheerder van de grot. Maar de regels worden niet soepeler. Er zou één centrale regeling komen en als men daar aan voldoet, volstaat verder alleen nog maar het melden van een speciale activiteit.

“Het bijzondere sinterklaasfeest van 1944” (DdL van 5 december 2006): op zoek naar foto’s stuitte het SOK-lid **Henri CEHA** (79) op prenten van een sinterklaasfeest van 1944. In dat jaar wordt de 16-jarige Henri door onder andere de Amerikaanse bevrijders gevraagd om sinterklaas te spelen voor arme kinderen. Een paar dagen erna leidt hij de geallieerden door de gangen van de **Sint PIETERSBERG**. Als souvenir heeft hij nu nog steeds de handtekeningen van zijn toenmalige toch beroemde gasten. Een prachtige foto van toen met een letterlijk onherkenbare Henri siert de voorpagina van de krant.

“Holtes onder de Cauberg” (DdL van 6 december 2007): uit proefboringen blijkt dat boven op de **Cauberg**, waar een nieuw viersterrenhotel gaat verrijzen, onbekende holtes zijn aangetroffen. De plannen voor de bouw zijn, in afwachting van verder onderzoek, even in de ijskast gezet. Er zijn geen aanwijzingen dat daar in het verleden mergel is gewonnen. *“Op geen enkele kaart (van de **GEMEENTEGROT**) staan daar gangen in getekend. We hebben ook nergens ingangen naar mergelgrotten gevonden”*, aldus burgemeester **EURLINGS**.

“Kerstgrot” (De Weekkrant van 13 december 2007): kerstmarkten alom, maar niet zo één als in de mergelgrotten van Wonck. Daar kan men terecht in **les Grottes du LOVAIN** voor de nodige kerstsfeer. Zeventig exposanten ontvangen in dat weekend van december zo’n twaalfduizend bezoekers.

Ook dit jaar verschenen er weer de nodige diverse artikelen over de bekende **kerstmarkten** in de **FLUWEELENGROT** en de **GEMEENTEGROT**. Het is ondoenlijk om van al die verhalen en verkapte advertenties een samenvatting te maken in deze rubriek.

“Genieten met hoofdletter G op 2^e Sylvester Boulevard” (Heuvelland van 5 december 2007) en **“Sylvester”** (DdL van 14 december 2007): de **Sylvester Boulevard**, die dit jaar weer van 29 december tot 2 januari wordt in de **GEMEENTEGROT** wordt gehouden, staat in het teken van de streek rond Napels.

Met dank aan de trouwe correspondenten Nini van Bergen, Henri Ceha, Philippe Duchateau, Peter Houben, Johan Janssen, Jacques Maes, Joep Orbons en Herman de Swart.

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@skynet.be.

Niet vergeten!
Vrijdag 11 januari 2008
Iedenavond in het
Natuurhistorisch Museum Maastricht
Aanvang 19.30 uur!

Groeven in beheer bij de SOK danwel de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisaties hebben een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve.

Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direkt melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2^e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting of de SOK. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De SOK en de Van Schaikstichting stellen zich ten doel dat de afsluiting van de groeve binnen 24 uur hersteld is.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

De Sint-Pietersberg:

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	043-343 75 36
Flesschenberg	Jan Laumen	043-364 18 03
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Henk Ramakers	043-407 19 64
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbenbergske	Marc Koch	046-486 22 01
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Groeve Eys	Ger Wishaupt	046-475 13 99
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Koeleboschgroeve	Ed de Grood	00-3243 81 13 73
Nieuwe groeve	Han Bochman	043-601 01 58
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Peter Jennekens	043-364 84 89
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-347 25 60

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg en het Noordelijk Gangenstelsel. Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK. Toezichhouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

De SOK-Info

is een uitgave van de

Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.